

Reactie op het Europese ‘Fit For 55’-pakket in 9 onderdelen

De Europese Commissie presenteert op 14 juli 2021 het ‘Fit For 55’ klimaat- en energiepakket. Dit pakket bevat de concrete uitwerking van de Europese Green Deal die vorig jaar op hoofdlijnen werd vastgelegd. Daarin werd afgesproken dat de EU de uitstoot van broeikasgassen in 2030 heeft teruggebracht met netto 55% ten opzichte van 1990. Het Fit For 55- pakket gaat om een herziening van een aantal Europese richtlijnen. Dit zijn de belangrijkste:

- De Energiebesparingsrichtlijn (EED)
- De Richtlijn Hernieuwbare Energie (RED)
- Het Europese emissiehandelsstelsel (ETS, industrie, energie)
- De richtlijn voor de niet-ETS sectoren (ESR, gebouwen, verkeer, landbouw)
- De emissiestandaarden voor auto's en busjes
- De richtlijn energieprestaties gebouwen (EPBD)
- De richtlijn energiebelastingen
- De richtlijn landgebruik, landgebruiksveranderingen en bosbouw (LULUCF)
- Nieuw: De koolstofgrensbelasting (CBAM)

Het is zeer de vraag of de Europese Commissie het doel van netto 55% uitstootvermindering waar kan maken met deze maatregelen. De lobby vanuit de fossiele industrie, landbouw en autoindustrie voor afzwakking van de ambitie op allerlei onderwerpen is enorm. En de uitvoeringstijd is kort. Het pakket moet nog worden uitonderhandeld en zal naar verwachting op zijn vroegst in 2023 in werking gaan treden. Sommige maatregelen (zie hieronder) treden zelfs pas in 2026 of later in werking! Hieronder volgt een overzicht van de belangrijkste maatregelen in dit pakket en de waardering van Milieudefensie, Natuur & Milieu, Greenpeace en de Natuur en Milieufederaties, onderverdeeld in 9 onderwerpen. Dit overzicht beoogd niet compleet te zijn.

Onderwerp	Maatregelen ‘Fit For 55’	Waardering klimaatorganisaties
Ambitieniveau	Het pakket moet voorzien in een Europese broeikasgasreductie van minimaal 55% ten opzichte van 1990. Hierover zijn de Europese lidstaten het eerder al eens geworden. Maar het lijkt erop dat dit niet wordt doorvertaald naar nationaal bindende doelen. Dat is een trendbreuk vergeleken met Europees klimaatbeleid tot nu toe.	Het nieuwe reductiedoel van de EC is een stap vooruit maar helaas nog onvoldoende om in lijn te zijn met de doelstelling uit het Parijsakkoord. Om 1.5 graad opwarming binnen bereik te houden moet de Europese uitstoot in 2030 met 65% zijn teruggebracht. BELANGRIJK: Europese doelen moeten <u>nationaal</u> bindend worden gemaakt, anders gaan lidstaten achterover leunen. Duitsland toont leiderschap door zich een nationaal doel te stellen van 65% reductie in 2030. Dat is Nederland ook aan zijn stand verplicht als grote uitstoter van CO2.

	Er komt een Europese doelstelling voor 43% emissiereductie in de niet-ETS-sectoren (verkeer, gebouwde omgeving, landbouw). Die valt nationaal uit elkaar in tal van subdoelen.	De doelstelling voor de niet-ETS sectoren moet minimaal 50% zijn om het doel van 55% in 2030 te kunnen halen, en ook hier is het belangrijk dat het Europese doel ook nationaal bindend wordt gemaakt.
Hernieuwbare energie en biomassa	Er komt een Europees hernieuwbare energiedoel van 40% in 2030. Die wordt zeer beperkt vertaald naar nationale doelen. Er komen een aantal nationale doelen op sectorniveau maar die zijn niet allemaal bindend of het ambitieniveau ligt nog niet vast. Alleen voor hernieuwbare energie in verwarming en koeling komt er een nationaal bindend doel van 1,1% groei per jaar. Bij de industrie is het hernieuwbare energiedoel van 1.1% groei per jaar indicatief.	Dit valt tegen. Het is belangrijk dat het Europese hernieuwbare energiedoel <u>nationaal</u> bindend wordt gemaakt, anders gaan lidstaten achterover leunen. Nu valt het EU doel uiteen in vaak niet bindende subdoelen per sector, dat geeft weinig garantie dat de 40% in 2030 wordt gerealiseerd. Alle biomassa uit bossen blijft onterecht als klimaatneutraal bestempeld, terwijl het decennia kan duren voordat bomen die worden verbrandt voor energie weer zijn teruggegroeid. In de tussentijd verhoogt deze bio-energie de concentratie CO2 in de atmosfeer. Dat kun je niet gelijkstellen aan zonne- of windenergie. Alleen biomassa die aantoonbaar op korte termijn klimaatwinst oplevert en geen negatieve effecten op biodiversiteit heeft zou ondersteund mogen worden. Hiervoor zou een onafhankelijke transparante Europese handhavingsautoriteit opgericht moeten worden.
Energiebesparing	Er komt een bindend Europees energiebesparingdoel van 36 - 39%. Er komt een nationaal bindend doel van 1.5% energiebesparing per jaar.	Het energiebesparingdoel is niet ambitieus genoeg en zou 45% moeten zijn, om in lijn te zijn met het beperken van de opwarming van de aarde onder 1.5 graad. Het was beter geweest om ook het doel voor 2030 nationaal bindend te maken.
Industrie en energie	Het Europese emissiehandelsstelsel voor de industrie en energiebedrijven (ETS) wordt aangescherpt met als doel om in 2030 61% uitstoot te reduceren. Er komt vanaf 2026 een koolstofgrensbelasting voor cement, staal, aluminium, kunstmest en import van elektriciteit van buiten de EU. Dat betekent dat deze sectoren buiten de EU gaan betalen voor export naar de EU. Europese	Goed dat het ETS eindelijk impact gaat maken. Maar er zit veel meer in het vat, juist bij deze sectoren. De uitstootreductie zou 70% moeten zijn. De nationale CO2-heffing blijft voor Nederland hard nodig, want de ETS-prijzen blijven te laag om vergroening van de industrie in Nederland af te dwingen. Sterker nog, de Nederlandse CO2-heffing moet hoger, omdat bij een nationaal doel van minimaal 55% reductie juist ook de industrie meer moet gaan doen. Positief is dat de ETS opbrengsten worden aangewend voor klimaatbeleid.

	industrie die eronder valt gaat betalen voor alle uitstoot en krijgt dus geen gratis rechten meer. Overige industrie blijft wel gratis rechten krijgen. De ETS opbrengsten worden ingezet voor klimaatbeleid.	Goed dat er een koolstofgrensbelasting komt. De opbrengst van de grensbelasting moet gaan naar klimaatbeleid. We pleiten ervoor om alle gratis rechten voor de industrie af te schaffen, zodat de vervuiler gaat betalen, en met de opbrengst kan vergroenen.
Verkeer	Er komt een emissiehandelsysteem voor het wegverkeer. De opbrengst wordt voor 50% gebruikt om lage inkomens tegemoet te komen. De verkoop van benzine- en dieselauto's wordt verboden vanaf 2035.	Wij zijn er geen voorstander van dat het wegverkeer wordt onderworpen aan CO2-emissiehandel. Vooral mensen met een lager inkomen en grote afhankelijkheid van de auto gaan dan de rekening betalen en het is de vraag wat het oplevert. Er zijn veel snellere en effectievere manieren om een eerlijke transitie in het wegverkeer af te dwingen. Te beginnen met het veel sneller uitfaseren van benzine- en dieselauto's zodat het elektrische alternatief eerder bereikbaar wordt voor lagere inkomens. Daarnaast is rekeningrijden met terugsluis en investeren in fietsinfra en OV belangrijk.
Gebouwde omgeving	Er komt een emissiehandelsysteem voor de gebouwde omgeving, vanaf 2026. De opbrengst wordt voor 50% gebruikt om lage inkomens tegemoet te komen. Dat gaat via een Social Climate Fund dat gevuld wordt met 72,2 miljard euro voor de periode 2025 - 2032. Jaarlijks moet 3% van de publieke gebouwen gerenoveerd worden door lidstaten. Lidstaten moeten jaarlijks het percentage duurzame warmte en koude in gebouwen met 1,1% verhogen.	Wij zijn kritisch over het onderwerpen van de gebouwde omgeving aan CO2-emissiehandel. We moeten voorkomen dat mensen met een lager inkomen in een tochtig huis de rekening gaan betalen. Daarom is het een voorwaarde dat de compensatie goed wordt vormgegeven, zodanig dat woonlastenneutraliteit voor lage en middeninkomens gegarandeerd kan worden. Daarnaast zijn er ook effectievere manieren om een snelle en eerlijke energietransitie in de gebouwde omgeving af te dwingen dan via emissiehandel. Het is een goede stap dat de Europese Commissie een normering voorstelt om publieke gebouwen te renoveren en van lidstaten vraagt om het aandeel duurzame warmte en koude jaarlijks te verhogen. Nederland moet ervoor zorgen dat deze maatregelen in lijn met wat nodig is voor het anderhalve graden doel van Parijs worden doorgevoerd.
Luchtvaart	In de Energy Taks Directive wordt invoering van accijns voorgesteld voor vluchten binnen Europa, met een ingroeipad van 10 jaar vanaf 2023. Deze geldt alleen voor de intra-europese vluchten en voor alle vluchten van prive/business	Goed dat er eindelijk stappen worden genomen voor het belasten van de luchtvaart. Maar de kerosinebelasting is te laag en wordt te laat (vanaf 2023) gefaseerd ingevoerd waardoor het pas in 2033 volledig ingevoerd is. Dat is veel te traag! Bovendien wordt intercontinentaal vliegen juist relatief aantrekkelijker gemaakt waar juist het

	jets. Tot 2026 ontvangt de luchtvaart gratis ETS emissierechten voor vluchten binnen Europa. Intercontinentale vluchten blijven uitgezonderd van het ETS.	overgrote deel van de emissies plaatsvindt. Met deze belasting wordt ver en efficiënt vliegen gestimuleerd! Er moeten geen gratis emissierechten meer worden verstrekt aan de luchtvaart onder het EU-ETS. Bovendien moet het ETS gaan gelden voor alle vluchten (niet alleen voor de intra-europese vluchten). Krimp van de luchtvaart is noodzakelijk om Luchtvaart in lijn te brengen met de klimaatdoelen van Parijs. De EU moet de gehele Europese luchtvaart een CO2-plafond opleggen om te borgen dat emissies nooit meer hoger worden dan piekjaar 2019 en voldoende dalen richting 2030 en 2050.
Scheepvaart	De scheepvaart wordt onder het ETS gebracht, net als de luchtvaart, maar pas vanaf 2026.	Goed dat de scheepvaart onder het ETS wordt gebracht, maar 2026 is te laat en er moeten dan geen gratis rechten worden verstrekt.
Landbouw en natuur	Een doelstelling van 310 miljoen ton CO2 verwijdering uit de atmosfeer door extra opslag in bodem en vegetatie, via meer natuur, minder ontwateren en betere landbouw.	De ambitie is zwak, een verdubbeling tot 600 miljoen ton CO2 vastlegging is nodig. Wel goed dat dit doel nationaal bindend gemaakt wordt.